

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра романської філології

СИЛАБУС

навчальної практики

ПРАКТИКА НАВЧАЛЬНА ПЕРЕКЛАДАЦЬКА

підготовки	бакалавра
спеціальності	В11 Філологія
освітньо-професійної програми	Мова і література (французька). Переклад

Силабус навчальної практики «Практика навчальна перекладацька» підготовки бакалавра, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В11 Філологія, за освітньо-професійною програмою «Мова і література (французька). Переклад».

Розробник: **Мамосюк Олена Сергіївна**, доцент кафедри романської філології, кандидат філологічних наук.

Погоджено:

Гарант освітньо-професійної програми: (Хайчевська Т.М.)

Силабус навчальної практики затверджено на засіданні кафедри романської філології протокол № 2 від 25 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри: (Станіслав О. В.)

I. ОПИС ПРАКТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ПЕРЕКЛАДАЦЬКОЇ

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика практики
Форма навчання: денна	Галузь знань: В Культура, мистецтво та гуманітарні науки. Спеціальність: В11 Філологія. Освітньо-професійна програма: Мова і література (французька). Переклад. Освітній рівень: бакалавр	Навчальна
Кількість годин/кредитів 120 год. / 4 кредити		Рік навчання: 3-й
		Семестр: 6-ий
		Консультації: 8 год.
		Самостійна робота: 112 год.
		Форма контролю: залік
	Мова проходження практики: французька, українська	

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО КЕРІВНИКА ПРАКТИКИ

Таблиця 2

Прізвище, ім'я та по батькові	Мамосюк Олена Сергіївна
Науковий ступінь	Кандидат філологічних наук
Вчене звання	Доцент
Посада	Доцент кафедри романської філології
Контактна інформація	mamosyuk@vnu.edu.ua Корпус № 3 (А), каб. 224 (А)
Розклад занять	https://bit.ly/3YF7Tzy
Розклад консультацій	Проводяться згідно з розкладом, затвердженим на кафедрі. Усі запитання та звернення можна надсилати на електронну скриньку, зазначену в силабусі.

III. ОПИС ПРАКТИКИ

Анотація практики. Навчальна перекладацька практика спрямована на забезпечення комплексного розвитку у здобувачів першого (бакалаврського) рівня навичок та вмінь, необхідних для здійснення різних видів письмового перекладу.

Пререквізити. Інформаційною та теоретичною базою навчальної перекладацької практики є знання та вміння отримані під час вивчення таких освітніх компонентів: «Французька мова», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Академічне письмо і риторика», «Теорія і практика перекладу», «Практичний курс письмового перекладу», «Література франкомовних країн», «Практика навчальна фонологічна», «Практика навчальна лексикографічна», «Практика навчальна філологічна».

Постреквізити: знання та навички, здобуті під час проходження практики, зможуть бути використані під час виробничої перекладацької практики, Атестаційного іспиту та у подальшій професійній перекладацькій діяльності.

Мета і завдання навчальної перекладацької практики. Основною метою навчальної перекладацької практики є закріплення, поглиблення і розширення теоретичних та практичних знань, які студент здобув у процесі вивчення теорії і практики перекладу й індивідуальної

роботи, опанування сучасних методів та форм організації перекладацької діяльності, розвиток практичних вмінь і навичок письмового перекладу, включаючи перекладознавчий аналіз тексту оригіналу, оволодіння технікою оформлення письмових перекладів, правилами цитування, посилання на бібліографічні джерела, закріплення навичок редагування перекладів, виховання у студентів потреби в систематичному безперервному поновленні й удосконаленні своїх знань і вмінь та творчого їх застосування у практичній діяльності.

Основним завданням навчальної перекладацької практики є формування у здобувачів таких загальних і фахових компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ЗК 14. *Цінування і повага різноманітності та мультикультурності.*

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мов, що вивчаються.

ФК 5. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників і художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах та регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ФК 11. Здатність до надання консультацій щодо дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК 12. Здатність до організації ділової та міжкультурної комунікації.

ФК 13. *Здатність володіти знаннями про соціокультурні реалії та лінгвокультурні особливості країн, мови яких вивчаються, та використовувати ці знання для організації успішної міжкультурної комунікації, інтерпретації та перекладу тексту.*

ФК 14. *Здатність застосовувати лексичні, граматичні та стилістичні трансформації під час усного й письмового перекладу текстів різних жанрів і стилів для забезпечення семантичної й синтаксичної еквівалентності та функціональної адекватності.*

ФК 15. *Здатність виконувати постперекладацьке вичитування та редагування для забезпечення якості перекладу.*

Результати навчання. Проходження навчальної перекладацької практики сприяє тому, що здобувачі освіти будуть:

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.

ПРН 7. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних методів та інноваційних підходів.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мов і літератур, що вивчаються, та вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.

ПРН 13. Аналізувати й інтерпретувати твори художньої літератури й усної народної творчості країн, мови яких вивчаються, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі.

ПРН 14. Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проєктами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 20. *Обирати правильну стратегію; забезпечувати семантичну, синтаксичну, соціокультурну еквівалентність і функціональну адекватність під час усного та письмового перекладу текстів різних жанрів і стилів.*

ПРН 21. Використовувати прийоми контролю та самоконтролю якості перекладу у професійній діяльності.

ПРН 22. Дотримуватися у навчальній та/або професійній діяльності принципів академічної доброчесності, професійно-етичних, моральних і культурних норм через усвідомлення загальнолюдських і національних цінностей, формування власної національної гідності та активної громадянської позиції.

IV. ЕТАПИ ПРАКТИКИ

Таблиця 3

Етапи	Зміст, основні завдання, тривалість
Підготовчий	Здобувачі освіти беруть участь у настановчій конференції з перекладацької практики, де їм надається повна інформація про зміст і тривалість практики, а також форму звітності (особливості оформлення звіту і словника).
Ознайомлювальний	Здобувачі освіти зустрічаються з керівниками практики від кафедри та ознайомлюються з графіком проведення консультаційних занять керівником, складають приблизний словник спеціальних термінів.
Основний	Здобувачі освіти виконують переклади текстів різних стилів і жанрів (наукові, художні, фольклорні, публіцистичні, офіційно-ділові тощо), відвідують консультацію, яку проводить керівник практики від університету, здають заплановану частину перекладу (приблизно 10000 знаків), отримуючи рекомендації та зауваження від керівника, складають словник спеціальних термінів на основі перекладів різножанрових текстів (100 слів) з коментарями відповідно до сфери знань (економіка, юриспруденція, медицина, фармакологія, лінгвістика тощо).
Підсумковий	Здобувачі освіти готують і здають звітну документацію. Звітна документація включає: здачу перекладів різножанрових текстів з французької мови українською і навпаки, звіту про проходження перекладацької практики (у довільній формі), словника спеціальних термінів. Перекладацька практика завершується підсумковою конференцією здобувачів, на якій керівники практики підсумовують результати роботи студентів протягом навчальної перекладацької практики, здобувачі освіти обмінюються враженнями про організацію та проведення практики, озвучують основні труднощі і проблеми, з якими стикалися протягом практики.

V. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

№ з/п	Види завдань
1.	Виконання письмових перекладів текстів різних жанрів.
2	Створення глосарію спеціальних термінів, з якими здобувач працює в процесі перекладу.
3.	Написання перекладацьких коментарів до перекладених різножанрових текстів.
5.	Виконання коректорської та редакційної правки перекладених текстів.
6.	Оформлення звітної документації.
	Разом: 140 год.

VI. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПРАКТИКИ

Усі види діяльності здобувачів освіти, вказані у силабусі навчальної практики «Практика навчальна перекладацька», підлягають оцінюванню за 100-бальною шкалою.

Таблиця 4

Зміст роботи, що оцінюється	К-сть балів
Укладання словника спеціальних термінів за тематикою перекладених різножанрових текстів практики (100 термінів і термінологічних сполучень) в алфавітному порядку із зазначенням джерел користування.	30
Переклад різножанрових текстів (обсягом 20000-30000 знаків). Презентація в електронному та паперовому варіанті перекладів за відповідною тематикою та копії оригінального тексту-джерела.	50
Письмовий звіт, підписаний практикантом.	10
Доповідь (презентація) на підсумковій конференції.	10
Загальна сума балів	100

Критерії оцінювання якості укладання словника спеціальних термінів

14-30 балів – відмінне вміння ідентифікувати терміни у тексті оригіналу та підбирати їм термінологічні еквіваленти; адекватність передачі термінів та дефініцій; вміння обирати та користуватися різними типами термінологічних словників, довідковою літературою, енциклопедіями, Інтернет-ресурсами, комп'ютерними програмами перекладацької пам'яті; наявність джерел користування; грамотний переклад термінології, аббревіатур, скорочених слів; використання описового перекладу терміну; кількісний показник (50-100 термінів); оформлення.

1-13 балів – невміння ідентифікувати терміни у тексті оригіналу та підбирати їм термінологічні еквіваленти; неадекватність передачі термінів та дефініцій; невміння обирати та користуватися різними типами термінологічних словників, довідковою літературою, енциклопедіями, Інтернет-ресурсами, комп'ютерними програмами перекладацької пам'яті; неграмотний переклад термінології, аббревіатур, скорочених слів; використання невдалого описового перекладу терміну; відсутність джерел користування; кількісний показник (менше 50 термінів); відсутність оформлення.

0 балів – відсутність словника.

Критерії якості виконання перекладів

40-50 балів – адекватність передачі фактичної інформації; наявність усього фактичного матеріалу; відсутність помилок у передачі немовної інформації (цифри, графіки, схеми); український переклад відповідно до правил сучасної української мови; вміння забезпечувати смислову і комунікативну цілісність тексту; вміння досягати функціонально-стилістичної адекватності тексту перекладу; вміння сегментувати текст на одиниці перекладу; вміння правильно оцінювати й обирати мовні засоби у процесі перекладу; виконання тотожного перекладу кожної власної назви; вміння забезпечувати адекватне графічне оформлення тексту перекладу; урахування стилістичної єдності тексту-перекладу; відсутність русизмів, діалектизмів, тавтологій; оформлення.

20-39 балів – відсутність декількох вищезазначених критеріїв.

1-19 балів – втрата чи спотворення важливої інформації, необґрунтоване опущення лексичних одиниць оригіналу; невиправдана заміна слів та їх форм через відсутність чи недостатність фонових знань, невірне тлумачення контексту; використання елементів розмовної мови; не дотримання перекладачем відповідного стилю; неправильна лексична та граматична насиченість тексту перекладу; велика кількість орфографічних та пунктуаційних помилок та друкарських хиб; відсутність оформлення.

0 балів – відсутність текстів перекладів.

Критерії оцінювання звіту практиканта

8-10 балів – наявність записів про жанрово-стилістичні характеристики писемного матеріалу, який було перекладено; види документів для запропонованого перекладу; загальна кількість перекладених сторінок; перелік інших виконаних робіт.

1-7 балів – відсутність одного або декількох вищезазначених критеріїв.

0 балів – відсутність звіту.

Критерії оцінювання доповіді презентації на підсумковій конференції

8-10 балів – повідомлення на звітній конференції, чіткі відповіді на усі запитання, переконлива аргументація висновків, підготовка презентації, внесення пропозицій щодо практики, здатність критично мислити та робити власні висновки у випадку неоднозначності питання спірного чи проблемного характеру.

6-7 балів – повідомлення на звітній конференції, розмиті, нечіткі відповіді на усі запитання.

4-5 балів – повідомлення на звітній конференції, відсутні відповіді на запитання.

1-3 бали – здобувач освіти з'явився, але без повідомлення.

0 балів – здобувач освіти не з'явився.

Політика оцінювання

Учасник освітнього процесу зобов'язаний дотримуватися вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, навчальної етики та корпоративної культури, толерантно та з повагою ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися графіку проведення та термінів складання усіх видів робіт, передбачених програмою навчальної дисципліни, повідомляти викладача про його зміни, бути організованим і сумлінним, нести особисту та колективну відповідальність, без вагань звертатися до викладача за консультаціями у разі потреби.

Вибір бази практики. Згідно з положенням «Про проведення практики здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки» базою для проходження навчальної практики можуть бути навчальні лабораторії, навчально-виробничі майстерні, навчально-дослідні ділянки, кафедри та інші підрозділи Університету; підприємства, організації та установи, профіль діяльності яких забезпечує студентам можливість реалізувати завдання навчальної практики (<https://bit.ly/3YFblKn>).

Студент-практикант зобов'язаний: до початку навчальної перекладацької практики отримати від керівника практики консультації, щодо оформлення всіх необхідних документів; в повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики; нести відповідальність за виконану роботу; підготувати та вчасно надати на кафедру звітну документацію; своєчасно скласти залік з перекладацької практики.

Комісія, у складі якої знаходяться керівники практики, приймає залік у здобувачів освіти протягом 10 днів після закінчення практики. Оцінка вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в індивідуальний навчальний план здобувача.

У разі здобуття студентом навичок і умінь у неформальній та/або інформальній освіті порядок і процедура їх визнання регламентується Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/4bCA0GI>).

Здобувач, який проходить підготовку з використанням елементів дуальної освіти, повинен чітко дотримуватися індивідуального плану відповідно до Положення про підготовку здобувачів освіти у Волинському національному університеті імені Лесі Українки з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти (<https://bit.ly/3Ua933p>). Знання, уміння, компетентності здобувачів оцінюються представниками підприємства (де здобувач набуває певної кваліфікації на основі договору) та викладачем університету.

Політика щодо академічної доброчесності регулюється Кодексом академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3TeLFIF>) та Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://bit.ly/3RiOUFR>), відповідно до яких здобувач зобов'язаний самостійно, чесно та відповідально виконувати поставлені перед ним завдання, не поширювати та не копіювати авторські матеріали, не вдаватися до обману та списування (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей), дотримуватися норм академічної доброчесності, вказувати джерела, якими послуговувався, додавати їх опис до кожного виду роботи, повідомляти куратора академічної групи у разі виявлення порушень етики академічної доброчесності та випадків (само)плагіату, необ'єктивного оцінювання результатів роботи здобувачів чи/та хабарництва. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності практика оцінюється незадовільно і здобувач має пройти її повторно.

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

На залік з навчальної практики здобувач має представити весь пакет документів, передбачених силабусом практики. Комісія приймає залік у терміни, що визначені наказом (розпорядженням) на практику.

У разі отримання незадовільної оцінки під час складання заліку здобувачу освіти надається можливість повторного складання заліку за умови доопрацювання матеріалів практики. Перескладання відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний лист, академічна мобільність тощо) з поданням усього пакету документів, передбачених силабусом практики.

За умови отримання незадовільної оцінки з практики під час ліквідації заборгованості комісії здобувач освіти відраховується з Університету.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Здобувачі освіти мають право порушити будь-яке питання, яке стосується процедури проведення чи оцінювання контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто згідно із наперед визначеними процедурами у ЗВО (<https://bit.ly/48N93ws>).

Шкала оцінювання

Таблиця 5

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 - 81	
67 -74	
60 - 66	
1 – 59	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль (100 балів за семестровий залік) визначається в балах як сума балів за усі види діяльності навчальної перекладацької практики: укладання словника спеціальних термінів (30 балів), переклад різножанрових текстів (50 балів), письмовий звіт, підписаний практикантом (10 балів), доповідь (презентація) на підсумковій конференції (10 балів).

Здобувачі освіти готують і здають звітну документацію (в електронному та паперовому варіантах) . Комісія, у складі якої знаходяться керівники практики, приймає залік у здобувачів протягом 10 днів після закінчення практики. Оцінка за навчальну перекладацьку практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план здобувача.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основний перелік:

1. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований і доповнений. Навчальний посібник для перекладацьких відділень. Кіровоград : РВВ КДПУ імені В. Винниченка, 2013. 200 с.
2. Кириленко К. І., Сухаревська В. І. Теорія та практика перекладу. К. : Нова книга, 2003. 147 с.
3. Delisle J. L'enseignement pratique de la traduction. Beyrouth / Ottawa : Les Presses de l'université d'Ottawa, coll. « Sources-Cibles », 2005. 280 p.
4. Demaret M., Macotta P., Rosillo M.P. Quartier d'affaires. Français professionnel et des affaires. Paris : CLE International, 2013. 144 с.
5. Stefurak O., Yakubovska N. Les explicitions obligatoires dans les traductions ukrainien-français. *Studia Linguistica*. 2020. Вип. 18. P. 119-131.

Додатковий перелік:

1. Коптилов В. В. Теорія і практика перекладу. К., 2002. 190 с.
2. Сінченко Є. І., Ураєва І. Г. Французька мова. Практикум перекладу: метод. реком. з практики перекладу для студентів III та IV курсів факультету міжнародних відносин. Луцьк: Вежа, 2009. 92 с.
3. Федорова Л. О. Усна комунікація і переклад : навчальний посібник. К.: Вид. центр КДЛУ, 2000. 92 с.
4. Lederer M. La traduction aujourd'hui. Le modèle interprétatif. Paris : Hachette, 1994. 224 p.
5. Lee T. Applied Translation Studies. London : Palgrave, 2018. 188 p.
6. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Application. London; New York : Routledge, 2016. 222 p.
7. Penfornis J.-Luc. Français.com. Le français professionnel. Paris : CLE International, 2013. 178 p.

Інтернет-ресурси:

1. ATLS BLOG URL: <https://www.at-ls.com/en/atlsblog/>
2. Traduc.com URL: <https://traduc.com/>